

CHARLES
DICKENS

NICHOLAS NICKLEBYN ELÄMÄ JA SEIKKAILUT

Suomentanut KERSTI JUVA

ENGLANNINKIELINEN ALKUTEOS
THE LIFE & ADVENTURES OF NICHOLAS NICKLEBY ILMESTYI
JATKOKERTOMUKSENA KEVÄÄSTÄ 1838 VUODEN 1839 SYKSYYN JA
KIRJANA LOKAKUUSSA 1839.

SUOMENNOKSEN ENSIMMÄINEN PAINOS ILMESTYI 1992.

© KERSTI JUVA JA WSOY 2012

ISBN 978-951-0-36905-0

PAINETTU EU:SSA

ESIPUHE

Tämän tarinan kirjoittaminen alkoi muutama kuukausi sen jälkeen kun Pickwick-kerhon paperit oli julkaistu kokonaisuudessaan. Siihen aikaan Yorkshiressä oli kouluja runsaasti. Nykyään niitä ei ole montaa.

Koulukasvatuksen pöyristyttävästä laiminlyömisestä Englannin maalla sekä siitä kuinka se valtiolle on vallan samantekevä niin hyvien tahi huonojen kansalaisten kuin onnettomien tahi onnellisten ihmisten tuottamisen välikappaleena, ovat yksityiset koulut kauan tarjonneet huomionarvoisen esimerkin. Vaikka kenellä tahansa, joka on osoittanut kelvottomuutensa mihin tahansa muuhun ammattiin, on ollut vapaus ilman minkäänlaisia tutkintoja tai pätevyysvaatimuksia avata koulu missä mieli tekee; vaikka lääkäritä on kyllä vaadittu valmentautumista toimenpiteisiin, joita hän ottaa suorittaakseen, kun hän auttaa poikalapsen tähän maailmaan, ja auttaa kukaties jonakin päivänä lähettämään hänet täältä pois; on vaadittu papilta, lukkarilta ja kupparilta; jokikisen ammatin tahi toimen harjoittajalta koulumestaria lukuun ottamatta; ja vaikka koulumestarit ovat olleet ihmisluokkana juuri sellaisia typeriä ja huijareita, jollaisten on aihetta olettaa tällaisessa asiantilassa sikiävän ja kukoistavan – nuo Yorkshiren koulumestarit ovat olleet tikapuiden alimmainen ja kaikkein lahoin puola. He ovat käyneet kauppaa vanhempien ahnaudella, välinpitämättömyydellä tahi pölkkypäisyydellä sekä lasten avuttomuudella; he ovat olleet sivistymättömiä, turmeltuneita ja raakoja miehiä, jollaisen huostaan ja täysihoitoon monikaan harkitseva ihminen ei uskoisi koiraan tai hevosta; he ovat muodostaneet arvokkaan kulmakiven rakennuksessa, jonka mielettömyydelle ja kovasti ylevämieliselle antaa-

mennä-menteliteetille, joka on toiselta nimeltään laiminlyömistä, ei maailmasta löydy monta vertauskohtaa.

Toisinaan saa kuulla, että on ryhdytty toimiin korvauksen saamiseksi epäpätevältä lääketieteen harjoittajalta, jonka jäljiltä murtunut raaja on parantumisen sijaan rujoutunut. Mutta entäpä ne sadat tuhannet ihmismielet, jotka ovat rujoutuneet iäksi kyvyttömiä saivartelijoiden käsissä kasvattamisen varjolla!

Minä puhun Yorkshiren koulumestareista menneessä aikamuodossa. Vaikka tuo ihmislaji ei ole vielä lopullisesti kadonnut, se hupenee päivä päivältä. Taivas tietää, että koulukasvatuksen saralla meillä on edessä pitkä päivätyö, mutta viime vuosina on siinä asiassa suuresti edistytty.

En enää muista kuinka tulin kuulleeaksi Yorkshiren kouluista ollessani vielä heiveröisenpuoleinen lapsi ja istuksissani Rochester Castlen lähellä pää täynnä sellaisia sankareita kuin Partridge, Strap, Tom Pipes ja Sancho Panza; mutta sen tiedän että ensimmäiset mielikuvani ovat peräisin tuolta ajalta ja että ne liittyvät jotenkin poikaan, joka oli tullut kotiin ruumiissaan merkivä ajos, jonka hänen yorkshireläinen oppaansa, hänen filosofianopettajansa ja ystävänsä, oli puhkaissut mustentahrimalla kynäveitsellä. Oli mielikuvan alkuperä mikä tahansa, se ei koskaan unohtunut mielestäni. Yorkshiren koulut ovat aina herättäneet minussa uteliaisuutta – ja saatuani myöhemmin eri vaiheissa tietää kouluista enemmän – ja kun minulla viimein oli yleisö – päätin kirjoittaa niistä.

Siinä tarkoituksessa matkustin ennen tämän kirjan kirjoittamista Yorkshireen ankarissa talvioloissa, jotka on tässä kirjassa kuvattu jotakuinkin uskollisesti. Koska halusin tavata koulumestareita ja minua oli varoitettu, että nämä saattaisivat olla arkoja ottamaan vastaan Pickwick-kerhon paperien kirjoittajaa, neuvottelin erään työtuttavuuteni kanssa, jolla oli yhteyksiä Yorkshireen, ja laadin hänen hurskaan petossuunnitelman. Hän antoi minulle joitakin esittelykirjeitä, käsittääkseni matkatoverini nimissä; kirjeissä mainittiin äidin huostaan jäänyt avioton pikkupoika; äiti oli leski, joka ei tiennyt mitä pojalla tekisi; naisparka oli ajatellut että lähettäisi pojan kouluun Yorkshireen lauhduttaakseen pojan herättämiä tunteita sukulaisissaan; minä olin rouvaraukan ystävä, joka sattui matkustamaan niillä tienoin; mikäli kirjeen vastaanottaja osaisi kertoa minulle jostakin

lähisudulla olevasta koulusta, kirjeen kirjoittaja arvostaisi sitä suuresti.

Kävin monissa paikoissa niillä seuduilla, joilla olin ymmärtänyt kouluja tiheimmin olevan, eikä minulla ollut tilaisuutta antaa kirjettä kenellekään ennen kuin saavuin erääseen kaupunkiin, joka jääköön nimettömäksi. Henkilö, jolle kirje oli osoitettu ei ollut kotona; mutta hän rämpi illalla kinoksista huolimatta majataloon, jossa asustin. Se tapahtui illallisen jälkeen; eikä häntä tarvinnut kahta kertaa kehottaa istumaan lämpimään nurkkaukseen takan ääreen ja osallistumaan pöydällä olevan viinin nauttimiseen.

Valitettavasti hän on jo vainaja. Muistan, että hän oli iloluontoinen, punakka, leveänaamainen mies; että me tutustuimme muitta mutkitta; ja että me puhuimme ummet lammet, mutta emme kouluista, mitä aihetta hän näytti haluavan kovasti välttää. »Onko tässä lähiseuduilla mitään koulua?» kysyin minä viitaten kirjeeseen. »On toki», vastasi hän, »on ja iso.» »Onko se hyvä?» minä kysyin. »Jaa!» sanoi hän, »yhtä hyvä kun joku toinen, tiijä heistä»; jonka jälkeen hän katsoi tuleen, vilkaisi ympärilleen ja vihelteli. Kun palasin aiheeseen, josta olimme puhuneet sitä ennen, hän vilkastui heti; mutta vaikka yritin ja yritin, koskaan en edes sivunnut kysymystä kouluista niin ettei hänen naamansa venähtänyt vaikka kesken naurun ja olo käynyt silmännähdän kiusaantuneeksi. Viimein, kun olimme viettäneet yhdessä pari tuntia mitä mieluisimmissa merkeissä, hän otti hattunsa, kumartui pöydän yli, katsoi minua suoraan silmiin ja sanoi hiljaa: »Hyvä herra, meillä on ollu mahottoman mukavaa yhdessä ja minä sanon teitille suorat sanat. Niin kauan kun Lontoossa on talo jossa assuu tai vaikka vain katuojia missä maata, elkää antako sen lesken lähettää pikku poikaansa näijen meitin koulumestareitten kynsiin. Minä en taho haastaa pahhaa naapureista ja sanon tämän ihan kahen kesken. Mutta jo on perhana, jos minä voin tästä mennä maata kertomatta teitille sen lesken tähän, että pittää pojan poissa näijen roistojen kynsistä niin kauvan kun Lontoossa on talo missä assuu tahi vaikka vain katuojia missä maata!» Hän toisti nämä sanat painokkaasti, hilpeillä kasvoillaan vakava ilme, joka sai ne näyttämään kahta leveämiltä, puristi kättäni ja meni. En tavannut häntä koskaan sen jälkeen, mutta joskus kuvittelen näkeväni hänestä vilauksen John Browdiessa.

Näistä ihmisvalioista puheenollen lienee luvallista tässä lainata tämän kirjan alkuperäistä esipuhetta.

»Kirjoittajalle on tuottanut suurta hupia ja tyydytystä kuulla työn edistymisen aikana maalla asuvilta ystäviltä sekä myös itse lukea eri maakuntalehdissä ilmestyneistä ratkiriemukkaista lausunnoista, että useampi kuin yksi Yorkshiren koulumestari ilmoittaa olevansa alkuperäisen herra Squeersin esikuva. Yksikin hyväkäs on ilmeisesti neuvotellut lainoppineiden viranomaisten kanssa syystä että hänellä on painavat perusteet nostaa kunnianloukkaussyyte; toinen taas on suunnitellut Lontoon-matkaa siinä nimenomaisessa tarkoituksessa että aikoo syyllistyä päällekkarkaukseen ja maineensa pilaaajan pahoinpitelyyn; kolmas puolestaan muistaa erinomaisen hyvin, että tammi-kuussa vuosi sitten hänen luokseen tuli kaksi herraa, joista toinen keskusteli hänen kanssaan sillä aikaa kun toinen piirsi hänen kuvansa; ja vaikka herra Squeersilla on vain yksi silmä ja hänellä täydet kaksi, eikä julkaistu kuva muistuta häntä (kuka lieneekään) millään muulla tavalla, siitä huolimatta hän ja hänen ystävänsä ja naapurinsa näkevät heti ketä sen on tarkoitus esittää – henkilö nimittäin on siinä määrin hänen kaltaisensa.

Vaikka kirjailija ei voi olla kokematta kaikkea tätä suureksi kohteliaisuudeksi, rohkenee hän kuitenkin arvella näiden olettamusten perustuvan siihen tosiseikkaan, että herra Squeers edustaa ryhmää eikä yksilöä. Jos huijaus, sivistymättömyys ja raaka rahanhimo on pienen ihmisryhmän kauppatavarana, ja yhtä sen edustajaa kuvaillaan näillä ominaisuuksilla, kaikki muut tunnistavat kuvauksessa piirteitä itsettään ja yksi ja toinen huolestuu sydämessään, että kuva on piirretty hänestä.

Kirjailijan pyrkimys kiinnittää yleistä huomiota tähän järjestelmään toteutuisi vallan vajaan ellei hän nyt antaisi tiedoksi henkilökohtaisesti, painokkaasti ja vilpittömästi, että herra Squeers ja hänen koulunsa ovat valjuja ja kalpeita kuvia olemassaolevasta todellisuudesta, ja että niitä on tarkoituksella lievitetty ja laimennettu, jottei niitä tuomittaisi mahdottomiksi. Kirjoista ja kansista löytyy oikeusjuttuja, joissa on haettu vahingonkorvausta laihana lohtuna jatkuvista kärsimyksistä ja epämuodostumista, joita tällaisten koulujen johtajat ovat aiheuttaneet lapsille, ja oikeuden pöytäkirjat vilisevät niin vastenmielisen kammottavia yksityiskohtia, koskien laiminlyöntejä, julmuuksia ja tauteja, ettei kukaan kirjailija julkea sellaista kuvitella. Sekä myös että hän on, sen jälkeen kun ryhtyi kirjoittamaan näitä seikkailuja, saanut

yksityisistä lähteistä, jotka ovat kaiken epäluulon ja epäluottamuksen ulkopuolella, kuulla kuvauksia laiminlyötyihin ja hylättyihin lapsiin kohdistuneista julmuuksista, joiden pääasiallisina välikappaleina ovat olleet nämä koulut, ja jotka kauheudessa ylittävät kaiken, mitä näillä sivuilla on kuvattu.»

Siinä lienee kaikki, mitä on tarpeen sanoa tästä aiheesta; paitsi että olisin voinut antaa painaa joitakin näiden oikeuden pöytäkirjojen yksityiskohtia eräistä vanhoista sanomalehdistä.

Toinen lainaus samasta esipuheesta kertokoon lukijoille seikan, joka saattaa heitä kiinnostaa.

»Vaihtaakseni mieluisampaan puheenaiheeseen, lienee paikallaan kertoa, että tässä kirjassa kyllä on kaksi henkilöä, joilla on todellinen esikuva. On merkillistä, miten tässä maailmaksi kutsumassamme paikassa ollaan hyväuskoisia sen suhteen, mikä on julistettu todeksi ja epäuskoisia sen suhteen, mikä on julistettu kuvitelluksi; ja että kun elävässä elämässä ei suostuta näkemään mitään vikaa yhdessä ihmisessä eikä yhtään hyvettä toisessa, harvoin uskotaan, että kuvitteellisessa kerronnassa ääriominaisuuksin varustettu henkilö, oli kysymys hyvästä tai pahasta, mahtuu todennäköisyyden piiriin. Mutta ne, joita tämä tarina kiinnostaa, kuulevat varmasti mielellään, että Cheeryblen veljekset ovat olemassa; että heidän jalo anteliaisuutensa, sydämensä puhtaus ja rajaton hyväntahtoisuutensa eivät ole kirjoittajan aivojen tuotetta; vaan tuottavat joka päivä (ja useimmiten ihmisiltä salaa) jonkin jalomielisen ja anteliaan teon siinä kaupungissa, jonka ylpeys ja kaunistus he ovat.»

Jos yrittäisin tehdä yhteenvedon niistä – kaikenlaisilta ihmisiltä kaikilta leveysasteilta ja kaikista ilmanaloista – saamistani tuhansista kirjeistä, jotka tämä onneton kappale usutti kimppuuni, joutuisin aritmeettisiin vaikeuksiin, joista minun ei olisi aivan helppo selvittää. Riittää kun sanon, että käsitykseni mukaan laina-, lahja- ja muut anomukset, jotka minua on pyydetty välittämään Cheeryblen veljeksille (joiden kanssa en koskaan ole ollut missään yhteydessä) olisivat tyhjentäneet kaikkien aikojen valtionvarainministeriön kassalippaat ja kaataneet koko Englannin pankin.

Nyt veljekset ovat jo kuolleet.

Sitten on enää yksi seikka, josta haluaisin lausua huomautuksen. Jos Nicholas ei lukijan silmissä aina ole vailla vikaa eikä aina käyttäydy

moitteettomasti, se ei ole tarkoituskaan. Hän on nuori mies, jolla on ailahteleva luonne ja vähän tahi ei yhtään elämäkokemusta; enkä nähnyt mitään syytä miksi sellainen henkilö pitäisi irrottaa todellisuu-
desta.

SISÄLLYS

HENKILÖT 18

ENSIMMÄINEN LUKU

JOKA ON MUIDEN ESITTELY. 21

TOINEN LUKU

JOSSA KERROTAAN HERRA RALPH NICKLEBYSTÄ JA HÄNEN
TOIMISTAAN. 27

KOLMAS LUKU

JOSSA NICHOLAS NICKLEBY JA HÄNEN SETÄNSÄ KOHTAAVAT ENSI
KERRAN. 39

NELJÄS LUKU

JOSSA KÄYDÄÄN TAPAAMASSA YORKSHIRELÄISTÄ KOULUMESTARIA
HERRA WACKFORD SQUEERSIA. 51

VIIDES LUKU

NICHOLASIN MATKA YORKSHIREEN ALKAA. 65

KUUEDES LUKU

JOSSA ERÄÄT SAAVAT TILAISUUDEN TARINANKERTOMISEEN. 77

SEITSEMÄS LUKU

HERRA JA ROUVA SQUEERS KOTONAAN. 100

KAHDEKSAS LUKU

JOSSA KERROTAAN KUINKA DOTHEBOYSIN KOULUSSA ASIAT
HOIDETTIIN. 109

YHDEKSÄS LUKU

JOSSA KERROTAAN NEITI SQUEERSISTA, ROUVA SQUEERSISTA,
NUORIHERRA SQUEERSISTA JA HERRA SQUEERSISTA SEKÄ ERÄISTÄ
MUISTA HENKILÖISTÄ. 123

KYMMENES LUKU

HERRA RALPH NICKLEBYN TOIMET VELJENTYTTÄREN JA KÄLYN
HYVÄKSI. 139

YHDESTOISTA LUKU

JOSSA NEWMAN NOGGS VIE NICKLEBYN NAISET NÄIDEN UUTEEN
ASUNTOON. 154

KAHDESTOISTA LUKU

JOSSA SEURATAAN NEITI FANNY SQUEERSIN RAKKAUDEN
KEHITTYMISTÄ. 160

KOLMASTOISTA LUKU

NICHOLAS TUO VAIHTELUA DOTHEBOYSIN KOULUN YKSITOIKKOISEEN
ELÄMÄÄN. 172

NELJÄSTOISTA LUKU

JOSSA KÄSITELLÄÄN PELKÄSTÄÄN KANSAA. 187

VIIDESTOISTA LUKU

PEREHDYTTÄÄ LUKIJAN ERÄISIIN TIETÄMISEN ARVOISIIN
SEIKKOIHIN. 200

KUUDESTOISTA LUKU

NICHOLAS YRITTÄÄ HAKEA PAIKKAA. 214

SEITSEMÄSTOISTA LUKU

JOSSA SEURATAAN NEITI NICKLEBYN VAIHEITA. 234

KAHDEKSASTOISTA LUKU

NEITI KNAG PALVOO KATE NICKLEBYÄ KOLME KOKONAISTA
PÄIVÄÄ. 244

YHDEKSÄSTOISTA LUKU

JOSSA KERROTAAN HERRA RALPH NICKLEBYN
PÄIVÄLLISKUTSUISTA. 258

KAHDESKYMMENES LUKU

NICHOLAS ILMAISEE NÄKEMYKSENSÄ SEDÄLLEEN ERINOMAISEN
SUORAAN. 275

KAHDESKYMMENESENSIMMÄINEN LUKU

MADAME MANTALINI JOUTUU VAIKEAAN PAIKKAAN. 287

KAHDESKYMMENESTOINEN LUKU

TÄSSÄ KERROTAAN KUKA HERRA VINCENT CRUMMLES OLI
MIEHIÄN. 300

KAHDESKYMMENESKOLMAS LUKU

KÄSITTELEE HERRA VINCENT CRUMMLESIN SEURUETTA. 316

KAHDESKYMMENESNELJÄS LUKU

NEITI SNEVELLICIN SUURI NÄYTÄNTÖ JA NICHOLASIN
ENSIESIINTYMINEN. 330

KAHDESKYMMENESVIIDES LUKU

KOSKETTELEE NUORTA NAISTA SEKÄ HÄNEN VARTTUNUTTA
IHAILIJAANSA. 347

KAHDESKYMMENESKUUDES LUKU

NEITI NICKLEBYN MIELENRAUHAA UHKAAVAT VAARAT. 361

KAHDESKYMMENESSEITSEMÄS LUKU

ROUVA NICKLEBY TUTUSTUU HERROIHIIN PYKE JA PLUCK. 373

KAHDESKYMMENESKAHDEKSAS LUKU
NEITI NICKLEBY VETOAA SETÄÄNSÄ JA PYYTÄÄ HÄNELTÄ
SUOJELUSTA. 388

KAHDESKYMMENESYHDEKSÄS LUKU
JOSSA KERROTAAN HERRA CRUMMLESEN SEURUEEN SISÄISISTÄ
RISTIRIIDOISTA. 406

KOLMASKYMMENES LUKU
JOSSA JÄRJESTETÄÄN JUHLAT NICHOLASILLE. 416

KOLMASKYMMENESENSIMMÄINEN LUKU
JOSSA KERROTAAN NEWMAN NOGGSISTA JA RALPH NICKLEBYSTÄ SEKÄ
ERÄISTÄ VIISAISTA VAROKEINOISTA. 433

KOLMASKYMMENESTOINEN LUKU
JOKA KÄSITTELEE ERÄSTÄ MERKITTÄVÄÄ KESKUSTELUA. 441

KOLMASKYMMENESKOLMAS LUKU
RALPH NICKLEBY VAPAUTUU KANSSAKÄYMISESTÄ SUKULAISTENSA
KANSSA. 452

KOLMASKYMMENESNELJÄS LUKU
RALPH NICKLEBYN LUONA KÄY TUTTUJA HENKILÖITÄ. 460

KOLMASKYMMENESVIIDES LUKU
NICKLEBYN PERHEELLE KOITTAVAT VALOISAMMAT AJAT. 477

KOLMASKYMMENESKUUDES LUKU
YKSITYISIÄ JA LUOTTAMUKSELLISIA KENWIGSIN PERHEEN
ASIOITA. 494

KOLMASKYMMENESSEITSEMÄS LUKU
CHEERYBLIN VELJEKSET JÄRJESTÄVÄT JUHLAILLALLISEN ERÄÄN
VUOSIPÄIVÄN KUNNIAKSI. 503

KOLMASKYMMENESKAHDEKSAS LUKU
SMIKE TAPAA YLLÄTTÄEN HYVIN VANHAN YSTÄVÄN. 521

KOLMASKYMMENESYHDEKSÄS LUKU
JOSSA SMIKE KOHTAA SOPIVALLA HETKELLÄ TOISEN VANHAN
YSTÄVÄN. 537

NELJÄSKYMMENES LUKU
JOSSA NICHOLAS RAKASTUU. 547

NELJÄSKYMMENESENSIMMÄINEN LUKU
SISÄLTÄÄ ERÄITÄ ROMANTTISIA KOHTAUKSIA ROUVA NICKLEBYN JA
POLVIHOUSUJA KÄYTTÄVÄN NAAPURIN VÄLILLÄ. 565

NELJÄSKYMMENESTOINEN LUKU
PARHAIDENKIN YSTÄVIEN ON TOISINAAN EROTTAVA. 578

NELJÄSKYMMENESKOLMAS LUKU
TOIMITTAA KOHTELIAANA VÄLITTÄJÄNÄ YHTEEN ERI
HENKILÖITÄ. 590

NELJÄSKYMMENESNELJÄS LUKU
HERRA RALPH NICKLEBY KÄÄNTÄÄ SELKÄNSÄ VANHALLE
TUTTAVALLE. 604

NELJÄSKYMMENESVIIDES LUKU
JOKA SISÄLTÄÄ HÄMMÄSTYTTÄVIÄ SEIKKOJA. 620

NELJÄSKYMMENESKUUDES LUKU
JOSSA SAAMME TIETÄÄ LISÄÄ NICHOLASIN RAKASTETUSTA. 633

NELJÄSKYMMENESSEITSEMÄS LUKU
HERRA RALPH NICKLEBY SOPII ERÄÄN YSTÄVÄN KANSSA YHTEISESTÄ
YRITYKSESTÄ. 647

NELJÄSKYMMENESKAHDEKSAS LUKU
JOKA ON HERRA VINCENT CRUMMLESIN VIIMEINEN
ESIINTYMINEN. 663

NELJÄSKYMMENESYHDEKSÄS LUKU
JOSSA PALATAAN NICKLEBYN PERHEEN KOHTALOIHIIN. 675

VIIDESKYMMENES LUKU
JOSSA TAPAHTUU KAUHEITA. 691

VIIDESKYMMENESESENSIMMÄINEN LUKU
JOSSA HERRA NICKLEBYN SUUNNITELMA YLLÄTTÄEN PALJASTUU. 705

VIIDESKYMMENESTOINEN LUKU
EPÄTOIVOINEN NICHOLAS YRITTÄÄ PELASTAA MADELINE BRAYN. 718

VIIDESKYMMENESKOLMAS LUKU
HERROJEN RALPH NICKLEBY JA ARTHUR GRIDE JUONEN
EDISTYMINEN. 732

VIIDESKYMMENESNELJÄS LUKU
TILANNE KÄRJISTYY JA RATKEAA. 749

VIIDESKYMMENESVIIDES LUKU
PERHEASIOITA, HUOLIA, TOIVEITA, PETTYMYKSIÄ JA SURUJA. 762

VIIDESKYMMENESKUUDES LUKU
RALPH NICKLEBY LAATHI KOSTOSUUNNITELMAN, JA USKOO ASIAN
APURILLEEN. 775

VIIDESKYMMENESSEITSEMÄS LUKU
JOSSA KERROTAAN KUINKA RALPH NICKLEBYN APURI MENESTYI
TOIMISSAAN. 788

VIIDESKYMMENESKAHDEKSAS LUKU
JOSSA ERÄS OSA TÄTÄ KERTOMUSTA PÄÄTTYY. 799

VIIDESKYMMENESYHDEKSÄS LUKU
EPÄILYKSET JA VAARAT VAANIVAT JUONITTELIJAA. 806

KUUDESKYMMENES LUKU
VASTOINKÄYMISET TIHENEVÄT, KAUHEIN KÄY ILMI. 822

KUUDESKYMMENESESENSIMMÄINEN LUKU
NICHOLAS JA HÄNEN SISARENSA ALISTUVAT YLEISELLE
MIELIPITEELLE. 834

KUUDESKYMMENESTOINEN LUKU
RALPH SOPII VIELÄ YHDESTÄ TAPAAMISESTA JA PITÄÄ SANANSA. 845

KUUDESKYMMENESKOLMAS LUKU
JOSSA PUHUVAT VELJEKSET CHEERYBLE JA TIM LINKINWATER. 852

KUUDESKYMMENESNELJÄS LUKU
JOSSA DOTHEBOYSIN KOULU HAJOTETAAN IKIAJOIKSI. 864

KUUDESKYMMENESVIIDES LUKU
LOPPULAUSE. 874

HENKILÖT

Herra Walter Bray, perikatoon joutunut itsekäs irstailija
Brooker, rikollinen: Ralph Nicklebyn entinen kirjuri
John Browdie, riuska ja hyvätahtoinen Yorkshiren mies
Cheeryblen veljekset (Charles ja Edwin), kaksosveljekset, yhtiökumppanit ja lämminsydämiset hyväntekijät
Frank Cheeryble, edellisten veljenpoika
Herra Crowl, Newman Noggsin naapuri
Herra Vincent Crummles, kiertueteatterin johtaja
Nuoriherra Crummles ja nuoriherra Percy Crummles, edellisen pojat
Herra Folair, tanssija ja pantomiimiesiintyjä
Herra Gregsbury, parlamentinjäsen
Arthur Gride, vanha saituri
Sir Mulberry Hawk, seurapiirileijona ja uhkapeluri
Herra Kenwigs, Newman Noggsin naapuri
Thomas Lenville, tragedianäyttelijä Vincent Crummlesin seurueesta
Herra Lillyvick, vesimaksujen kantaja
Tim Linkinwater, veljeksien Cheeryble pääkirjanpitäjä
Herra Alfred Mantalini, joutilas tuhlari
Nicholas Nickleby, nuori mies, köyhtynyt isän onnettoman keinotellun tähden, matkalla kohti parempaa tulevaisuutta
Ralph Nickleby, saituri ja koronkiskuri; Nicholas Nicklebyn setä
Newman Noggs, Ralph Nicklebyn kirjuri ja työjuhta
Herra Pluck } sir Mulberry Hawkin siipiveikkoja
Herra Pyke }
Smike, nälkiintynyt ja vähäjärkinen Squeersin laitoksen asukki
Herra Snawley, tekopyhä ja valehurskas lurjus

Wackford Squeers, Dotheboys (Nirripois) -nimisen Yorkshiren kou-
 lun raaka, ahne ja oppimaton koulumestari
Nuoriherra Wackford Squeers, edellisen poika
Lordi Frederick Verisopht, typerä nuori aatelismies
Herra Henry Witterly, keskiluokkainen herra
Neiti Belvawney } Vincent Crummlesin teatteriseurueen jäseniä
Neiti Bravassa }
Madeline Bray, Walter Brayn tytär
Rouva Crummles, herra Vincent Crummlesin vaimo
Neiti Ninetta Crummles («Lapsi-Ilmiö»)
Rouva Grudden, näyttelijätär ja rouva Crummlesin apulainen
Rouva Kenwigs, herra Kenwigsin vaimo ja herra Lillyvickin sisaren-
 tytär
Morleena Kenwigs, edellisen tytär
Neiti Knag, madame Mantalinin vaatetusliikkeen työnjohtaja
Neiti La Creevy, hyväsydäminen iäkäs miniatyyrimaalari
Neiti Ledrook } Vincent Crummlesin teatteriseurueen jäseniä
Rouva Lenville }
Neiti Linkinwater, Tom Linkinwaterin sisar
Madame Mantalini, vaatesalongin ja hattuliikkeen omistaja
Rouva Nickleby, Nicholas Nicklebyn äiti
Kate Nickleby, edellisen tytär
Neiti Henrietta Pewtoker, näyttelijätär
Matilda Price, neiti Fanny Squeersin ystävätär
Peg Sliderskew, Arthur Griden taloudenjohtaja
Neiti Snevellicci, Vincent Crummlesin teatteriseurueen jäsen
Rouva Squeers, herra Wackford Squeersin vaimo
Neiti Fanny Squeers, edellisen tytär
Rouva Julia Witterly, herra Henry Witterlyn vaimo

ENSIMMÄINEN LUKU

joka on muiden esittely.

Elipä kerran Devonshiren kreivikunnan syrjäisessä kolkassa eräs herra Godfrey Nickleby, arvollinen herrasmies, joka, saatuaan varsin myöhään päähänsä avioitua, ja vailla taloudellisia edellytyksiä ruveta havittelemaan perijättären kättä, oli silkasta tunteesta nainut vanhan heilan, joka puolestaan oli ottanut hänet samasta syystä. Joskus käy niin että kaksi ihmistä, joilla ei ole varaa pelata rahasta, istuutuvat kaikessa rauhassa korttipöydän ääreen pelaamaan omaksi ilokseen.

Avioelämää ilkkuvat ikävät ihmiset saattaisivat tässä kohden sanoa, että paremmin kelpo avioparia voisi verrata nyrkkeilyottelun kahteen päähenkilöön, jotka pahan päivän tullen ja takaajien puutteessa panevat ritarillisesti toimeksi pelkästä läimimisen ilosta; ja eräässä suhteessa tämä vertaus kyllä pätee, nimittäin aivan kuten Fives' Courtin reipas parivaljakko ottelun jälkeen kierrättää hattua uskoen katsojien anteliaisuuden suovan heille mahdollisuuden kestäytykseen, samoin loivat kuherruskuukauden jälkeen herra Godfrey Nickleby ja hänen kumppaninsa kaihoisan katseen maailmalle pannen pyrkimyksessään parantaa elinolojaan toivonsa enemmän kuin suurelta osin sattumaan. Naimisiinmenon aikoihin herra Nicklebyn tulot vaihtelivat kuudenkymmenen ja kahdeksankymmenen punnan välillä *per annum*.

Taivas tietää, että maailmassa on toki tarpeeksi ihmisiä, ja Lontoossakin (jossa herra Nickleby noihin aikoihin asusti) harva valittaa väen vähäisyyttä. On jokseenkin merkillistä että mies saa tähyillä kansanpaljoutta kauan ja hartaasti ennen kuin löytää ystävän kasvot,

merkillistä, mutta totta yhtäkaikki. Herra Nickleby tähyili ja tähyili kunnes silmiin sattui yhtä paljon kuin sydämeen, mutta ystävää ei ilmaantunut; ja kun hän etsintään väsyessään käänsi katseensa kotikartanolle, vähän hän sielläkään näki sellaista mikä olisi virkistänyt hänen uupuneita silmiään. Maalari, joka on tuijottanut liian kauan jotakin räikeää väriä, lepuuttaa häikäistyneitä silmiään katsomalla jotakin tummempaa ja synkempää värisävyä; mutta kaikki, mihin herra Nicklebyn katse sattui, oli sävyltään niin mustaa ja lohdutonta, että tuo käänteinen kokemus olisi tehnyt hänelle enemmän kuin hyvää.

Viimein viiden vuoden kuluttua, kun rouva Nickleby oli lahjoittanut miehelleen parin poikia, ja taloudellisissa vaikeuksissa kamppaileva herrasmies, jota painoi vastuu elannon hankkimisesta perheelleen, pyöritteli jo päässään pientä kaupallista hanketta – että hän nimittäin vakuuttaisi henkensä seuraavana vuokranmaksupäivänä ja tulisi sitten pudonneeksi Lontoon Monumentin huipulta – toi postilaitos hänelle mustareunaisen kirjeen, jossa kerrottiin, että hänen setänsä, herra Ralph Nickleby, oli kuollut ja jättänyt hänelle kokonaisuudessaan pienen omaisuutensa, jonka loppusumma nousi viiteentuhanteen Englannin puntaan.

Koska vainajan elinaikanaan veljenpojalleen osoittama huomio oli rajoittunut sahviaaninahkarasiaan pakatun hopealusikan lähettämiseen hänen vanhimmalle pojalleen (jonka veljenpoika oli hädissään keksinyt kastaa sedän mukaan), mikä, kun otti huomioon ettei pojalla ollut liiemmästi mitä sillä syödä, tuntui lähinnä pilkkaavan sitä, ettei poika ollut syntynyt mainittu hyödyllinen syömäneuvo suussa, herra Godfrey Nicklebyn oli aluksi vaikea uskoa näitä uutisia. Asian tarkempi tarkastelu kuitenkin osoitti, että tieto piti paikkansa. Kävi ilmi, että rakastettava vanha herra oli aikonut jättää omaisuutensa Kuninkaalliselle Hengenpelastusseuralle ja laatinut sensisältöisen testamentinkin; mutta koska yhdistys oli pahaksi onnekseen muutamia kuukausia aikaisemmin mennyt pelastamaan erään köyhän sukulaisen, jolle Ralph Nickleby oli maksanut kolmen shillingin ja kuuden pennyn suuruista viikottaista avustusta, hän oli varsin luonnollisen kiukun puuskassa peruuttanut lahjoituksen kodusillillä ja jättänyt kaiken herra Godfrey Nicklebylle, mainiten erityisesti, kuinka pahastunut hän oli, ei ainoastaan siitä, että yhdistys oli pelastanut sukulaisen hengen, vaan myös siitä, että sukulainen oli antanut sillä tavalla pelastaa itsensä.